

OPENBARING HOOFDSTUK 11

DE FINALE OPROEP VAN CHRISTUS TOT BEKERING

Het boek Openbaring is niet een geschiedenisboek, maar een apocalyptisch boek. Daarom moeten wij de symbolische of figuurlijke methode van uitleg volgen (11:8).

DEEL 1. Openbaring 11:1-2. HET METEN VAN DE TEMPEL.

(1) Uitleg van de symbolen.

11:1 En mij werd een meetlat gegeven, die op een staf leek. En de engel was *erbij* komen staan en zei: Sta op en meet. Johannes moet een bepaalde symbolische handeling verrichten als teken dat God iets ging doen (zie Jes 20:1-6; Ezech 4:1-8). Hij werd een riet als een meetlat gegeven en bevolen de tempel van God en het altaar te meten. Hij moest het binnenste heiligdom en het heiligdom meten. Het binnenste heiligdom had de vorm van een kubus van 10 x 10 x 10 meter (1 Kon 6:20). Daar stond de ark met een paar cherubs van olijfhout erop, elk 5 meter hoog (1 Kon 6:23-28). In het heiligdom stond het reukofferaltaar voor het voorhangsel die de twee afdelingen van elkaar scheidde, een tafel en de kandelaar met zeven armen.

Het is waarschijnlijk Jezus die hier aan Johannes een opdracht geeft, omdat Hij ook in Openbaring 11:3 spreekt. Dit is de enige keer in het boek Openbaring dat de apostel Johannes een symbolische handeling moest verrichten als teken dat God door Zijn diens knechten werkte.

de tempel van God. In het visioen ziet Johannes de tempel van God zonder te verwijzen naar een of ander stenen gebouw of naar een specifieke periode in de geschiedenis van Israël.

▪ **De tempel van Salomo.**

Het werd tussen 967-960 v.C. door koning Salomo gebouwd (1 Kon 6:37-38) en in 586 v.C. door Nebukadnezar vernietigd.

▪ **De tempel van Ezechiël.**

Ezechiël was een lid van een priesterlijke familie en was een van de ballingen die in 597 v.C. gedurende de tweede invasie van Nebukadnezar uit Juda naar Babylon weggevoerd werd. Hij was een profeet voor de ballingen in Babylon van 593 tot 571 v.C. In een visioen kan een mens dingen zien die niet langer bestaan, zoals het visioen van Ezechiël te Babel over de tempel van Salomo in Jeruzalem (de letterlijke eerste tempel die door de Babyloniërs in 586 v.C. vernietigd werd. Zijn meten van de tempel ging niet over de afmetingen van een letterlijke nieuwe tempelgebouw, maar was een symbool van *de toekomstige nieuwe gemeenschap van God* (vgl. Ezechiël 43:4 met Efeziërs 2:22 en Ezechiël 47:1 met Openbaring 22:1). De boodschap van Ezechiël is dat het innerlijke nieuw leven van Gods volk (Ezechiël 36:25-27) in uiterlijk nieuw vormen uitgedrukt moet worden: in een nieuwe tempel, een nieuw land en in een nieuw volk (Ezechiël hfst. 40 to 48).

▪ **De tempel van Zerubbabel.**

Koning Kores beval in 539 v.C. de tempel te Jeruzalem te herbouwen (Ez 1:1-2). In 520 v.C. begonnen Zerubbabel en Jozua (Ez 5:1-2) het te bouwen en in 516 v.C. werd het voltooid (Ez 6:15). De Joden verwachtte dat een heel mooie tempel in de Messiaanse tijdperk in Jeruzalem gebouwd zou worden. Dus, na de terugkeer uit de ballingschap bouwden zij de tempel van Zerubbabel.

Later breidde koning Herodus deze tempel uit en verfraaide het over een periode van 46 jaar (Jh 2:20) en voltooide het in 60 n.C. Maar 10 jaar later (in 70 n.C.) werd deze tempel en de stad Jeruzalem door de Romeinen onder Titus vernietigd. De Joden hadden de woorden van Jezus moeten begrijpen dat het nieuwe tijdperk ingeleid werd, niet door de bouw van de tempel, maar door de vernietiging van de tempel (Mt 24:1-3; zie Jh 2:19-22; Heb 9:8-10)!

▪ **De Kerk/Gemeente als de tempel van God.**

De letterlijke tempel van de Joden heeft vanaf de eerste komst van Christus en Zijn kruisiging alle betekenis verloren. Het voorhangsel werd van boven tot onder gescheurd (Mt 27:51). En in 70 n.C. werd deze tempel vernietigd (Mt 24:1-2). De boodschap van het Nieuwe Testament was dat God niet in mensgemaakte tempels woont (Hd 7:46-50; Hd 17:24-25; zie 2 Kron 6:18)! De eerste komst van Christus beëindigd voor altijd de betekenis van een letterlijke tempel gebouw (Heb 9:8-10) met zijn ceremoniële wetten (Mt 5:17; Ef 2:14-15; Kol 2:14,17) en wijdde *de geestelijke tempel van God* in (zie Jh 2:19-21; Jh 4:23-24; 2 Kor 6:16; Ef 2:22).

Christenen vanuit de Joden en de heidenen vormen samen de (symbolische) heilige tempel van God, gebouwd op het fundament van de apostelen en de profeten (Hd 15:32) en waarin God Zelf d.m.v. Zijn Heilige Geest woont (3:12; 7:15; 1 Kor 3:16; 1 Kor 6:19-20; 2 Kor 6:16-17; Ef 2:19-22; 1 Pet 2:4-5).

▪ **De tempel in Openbaring 11.**

Openbaring 11:1 spreekt niet over de tempel van Jeruzalem of de tempel van de Joden, maar over de tempel van God! Het visioen spreekt niet over een *letterlijk* tempelgebouw met *letterlijke* Joodse aanbidders, maar over de *geestelijke* tempel van God waar aanbidders bidden (symbolisch wierook op het brandende altaar brengen)(zie 8:3). Het beschrijft de nieuwtestamentische Gemeente in termen van oudtestamentische symbolen. Zoals in het hele Nieuwe Testament

symboliseert de tempel in dit visioen de echte Christelijke Kerk/Gemeente met alle echte christenen die bezig zijn God geestelijk te dienen (2 Kor 6:16; Ef 2:21-22; 1 Pet 2:5-6).

Het visioen *kan niet* een verwijzing zijn naar enige letterlijk historisch tempelgebouw, omdat nooit in de geschiedenis het hele Jeruzalem en het hele tempelplein in de macht van de heidenen waren, terwijl het binnenste heiligdom en het heiligdom in de macht van Gods volk bleven!

Bovendien, spreekt de context (11:8) over *de figuurlijke betekenis* van de stad van Jeruzalem. Daarom gaat het visioen in Openbaring 11:1-14 niet over een historisch tempelgebouw, een letterlijke historische Jeruzalem of twee letterlijke historische getuigen. Het hele visioen in dit apocalyptische boek heeft figuurlijke betekenis, evenals het hele boek Openbaring in tekenen, symbolen en getallen geopenbaard wordt (1:1)!

(meet) het altaar en (tel) hen die daarin aanbidden. “Meten” kan een van drie betekenissen hebben:

- Meten betekent “totale vernietiging” (2 Kon 21:13; Jes 34:11)
- Meten betekent blijvende verbouwing of hervorming in de zin van het innerlijke nieuw leven die gestalte moet krijgen in de uiterlijke vormen (Ezech 40:2-5; Ezech 43:13, enz.) en “wat echt heilig is moet afgezonderd of apart gezet worden van wat gewoon is” (Ezech 42:20).
- Meten betekent beperken, begrenzen, afbakenen, apart zetten zodat wat afgescheiden is volkomen veilig en beschermd van alle kwaad blijft (11:1). Het ware volk van God, die Hem in geest en waarheid aanbid, wordt “als heilig voor God apart gezet en door God beschermd tegenover een onheilige wereld”.

De gemeten tempel van God en de getelde (letterlijk: gemeten) volk van God die daarin aanbidden betekent dat het ware volk van God apart gezet zijn om aan God te behoren en door God beschermd te worden. Hoewel de strijdende machten het volk van God aanvallen en zelfs doden, kunnen zij nooit de zielen van gelovigen aanraken of vernietigen (zie 20:4; Mt 24:24). De verlossing van gelovigen staat voor alle eeuwigheid vast (Jh 6:37-40; Jh 10:27-30; Jh 18:9)! Terwijl de oordelen van God op de goddeloze, onrechtvaardige en onderdrukkende wereld neerkomen, worden de ware christenen beschermd, niet beschermd voor omkomen, maar beschermd voor verloren gaan samen met de slechte wereld (Mt 10:16-31; Jh 3:16). “*Er is geen verdoemenis voor hen die in Christus Jezus zijn*” (Rom 8:1). Dit is een groot troost voor christenen die vervolgd worden.

In Openbaring 7:3-4 zijn alle ware christenen *verzegeld en geteld* (144 000) als een teken dat zij aan God behoren en door God van de eeuwige verdoemenis beschermd worden. Zo is ook in Openbaring 11:1 de ware christelijke Kerk/Gemeente met haar getrouwe leden *gemeten* als een teken dat zij voor God apart gezet zijn en door God van de eeuwige verdoemenis beschermd zijn. In beide Openbaring hoofdstuk 7 en hoofdstuk 11 wordt de nieuwtestamentische Kerk/Gemeente beschreven met de symboliek van de oudtestamentische “stammen van Israël” (Gal 6:16; Jak 1:1) en de oudtestamentische “tempel van Israël” (2 Kor 6:16; Ef 2:21-22).

11:2 Maar laat de buitenste voorhof van de tempel erbuiten en meet die niet. Johannes moest niet de buitenste voorhof van de tempel meten, omdat deze aan de heidenen gegeven was. De buitenste voorhof van de tempel van Herodus werd gebruikt om geld te wisselen, dieren voor offeranden te verkopen en te kopen, en om dingen te doen die de tempel ontheiligden (Jh 2:14-17). Het was niet een plaats waar de ware aanbidders God in geest en waarheid aanbaden (Jh 4:23-24).

Omdat een deel van een letterlijk gebouw (de buitenste voorhof) niet “buiten geworpen kan worden”, moet de uitdrukking verwijzen naar mensen eerder dan naar een gebouw. “Buiten sluiten” betekent waarschijnlijk niet “buiten beschouwing laten”, maar eerder om de mensen in de buitenste voorhof van de tempel buiten de Gemeente van God te sluiten, uit te werpen als in Johannes 9:34. Letterlijk hoort de buitenste voorhof bij het tempelgebouw, maar figuurlijk (symbolisch) hoort de buitenste voorhof niet bij de tempel van God!

De tekening van de buitenste voorhof symboliseert mensen, die uiterlijk lijken alsof zij bij de tempel van God (m.n. de Kerk/Gemeente) horen, maar in werkelijkheid buiten geworpen zijn (uit de Kerk/Gemeente gesloten zijn). Zij zijn niet echt priesters, liefhebbers, aanbidders of dienaren van God. Zij zijn niet echt gelovigen in Jezus Christus. Zij symboliseren de ontrouwe leden van de Kerk/Gemeente, de naamchristenen en alleen Kerk in naam. Zij worden van het meten uitgesloten: uitgesloten van hen die apart gezet worden voor God en buiten de bescherming van God gesloten. Zij zijn door God verworpen.

want die is aan de heidenen gegeven. God heeft de buitenste voorhof aan de heidenen gegeven. In de oudtestamentische openbaring waren “de heidenen” een symbool voor de niet-Joodse volken die “Gods volk” (Israël) verdrukten en vervolgden. Maar in de nieuwtestamentische openbaring zijn “de heidenen” een symbool voor de goddeloze en onrechtvaardige wereld, een symbool voor ongelovigen vanuit de heidense volken en het Joodse volk, d.w.z., een symbool voor alle niet-christenen! In Romeinen 1:24,26,28 heeft God de heidenen overgegeven aan grove seksuele immoraliteit vanwege hun ongeloof, goddeloosheid en ongerechtigheid. De heidenen zaaien goddeloosheid en ongerechtigheid (Romeinen 1:18) en oogsten goddeloosheid en ongerechtigheid (Gal 6:7-8).

In Openbaring 11:2 Heeft God de naamchristenen overgegeven aan de niet-christenen om door hen vertrapt te worden, omdat zij niet echt wedergeboren christenen zijn (i.e. omdat zij zich alleen maar voordoen als christenen). De

naamchristenen vanuit Joodse en niet-Joodse achtergrond zaaien ongelof (zie 2:5; 3:1; 2 Kor 13:5) en oogsten vertrapping door de goddeloze en slechte wereld (11:2).

En zij (de heidenen) zullen de heilige stad vertrappen. Het woord “vertrappen” wordt gebruikt van een zegevierend leger die ongedisciplineerd door een stad zwermt. De grenzeloze achteloosheid maakt dat het woord: “vertrappen” *misbruik, mishandeling en plundering* betekent. De voorheen heilige stad Jeruzalem en voorheen buitenste voorhof van de tempel en alle mensen daarin zijn, tenzij zich bekeren, door God verworpen en overgeleverd aan de heidenen om met verachting mishandeld te worden.

▪ **De letterlijke vertrapping van de letterlijke stad Jeruzalem.**

De oudtestamentische profeten spraken al over de letterlijke vertrapping van Jeruzalem en de tempel: In 586 v.C. werd Jeruzalem en de tempel door Nebukadnezar uit Babylon vertrap (Jes 63:18). In 167 v.C. werd Jeruzalem en de tempel door Antiochus IV Epifanes uit Syrië vertrap (Dan 8:13; Dan 9:26; Dan 11:31; zie 1 Mac 1:29-61; 2 Mac 5:11 tot 6:11). In 70 n.C. werd Jeruzalem en de tempel door de Romeinen onder Titus vertrap en vernietigd.

In het Nieuwe Testament spreekt Jezus letterlijk over de vertrapping van Jeruzalem door de heidenen (Lk 21:24). “De heidenen” zijn hier ook een symbool voor de goddeloze en slechte volken van de wereld. De periode van vertrapping zou beginnen bij de vernietiging van Jeruzalem en de tempel in 70 n.C., die geassocieerd wordt met de eerste komst van Jezus Christus. Het zou doorgaan “totdat de tijden van de heidenen vervuld zullen zijn”, die geassocieerd wordt met de wederkomst van Jezus Christus, omdat de uitverkoren heidenen gedurende die periode in hun volle getal christenen worden (Rom 11:25). Dus “de periode van de vertrapping van Jeruzalem door de heidenen” is een symbool voor de hele nieuwtestamentische periode, evenals het getal “42 maanden”, “1260 dagen” of “een tijd, tijden en een halve tijd” een symbool is voor de hele nieuwtestamentische periode vanaf de eerste komst van Christus (12:5-6,14) tot de wederkomst van Christus (11:7-18). Dus, de periode van verdrukking van de fysieke stad Jeruzalem zou voortduren tot het einde van de eeuwen, tot de wederkomst van Christus in heerlijkheid en het laatste oordeel. De letterlijke stad van Jeruzalem in Palestina zal nooit meer “de stad van God” zijn (Psalm 48; zie Ezech 48:35)!

De aanspraak dat “de tijd van de heidenen” eindigde op 14 Mei 1948, toen Israël een onafhankelijke staat werd of dat “de Joden naar hun land teruggekeerd zijn in vervulling van profetie”, wordt tegengesproken door de volgende feiten:

- Zelfs vandaag wonen alleen maar een uit elke vijf Joden in de staat van Israël.
- Ook vandaag wordt het voortbestaan van de stad Jeruzalem als een onafhankelijke stad voortdurend bedreigd.
- De grote meerderheid van Joden beschouwen Jezus Christus niet als de Messias of als hun Verlosser en Heer.
- Vanaf 1948 zijn miljoenen heidenen en duizenden Joden christenen geworden!

De tijden van de heidenen zijn zeker nog NIET tot een einde gekomen!

▪ **De figuurlijke vertrapping van de figuurlijke stad Jeruzalem en de figuurlijke buitenste voorhof van de tempel.**

Jezus spreekt in Openbaring 11:2 en 8 figuurlijk over de vertrapping van Jeruzalem door de heidenen. Het beeld is van de tempel van God (figuurlijk een beeld voor *de echte christenen*), die omsingeld worden door de buitenste voorhof (figuurlijk voor *de naamchristenen*), in het midden van de stad Jeruzalem (figuurlijk voor *de niet-christenen* – de ongelovigen en onderdrukkers uit de Joden en de heidenen)!

De betekenis van het symbolische beeld is dat de Kerk/Gemeente (de tempel van God) omsingeld en belegerd wordt door de antichristelijke onderdrukking (vervolging) en antichristelijke godsdiensten van de vertrapende volken op de aarde. De buitenste voorhof van de tempel vertegenwoordigt de naamchristenen uit beide Joodse en niet-Joodse achtergrond. Het vertegenwoordigt de naamchristenen en de Kerk in naam alleen. Het wordt niet gemeten, d.w.z., het wordt buiten de verkiezing en bescherming van God gesloten. De goddeloze en slechte wereld (de niet-christenen) behandelt de pseudochristelijke Kerk (de naamchristenen en christen culten) met verachting en richt grote schade aan. De ongelovigen en onderdrukkers infiltreren de onbeschermd Christelijke Kerk in naam, vallen het aan en nemen het in bezit. Zij vullen de Christelijke Kerk in naam met hun wereldse ideeën, waarden, praktijken en mensen. Zo verwelkomen de wereldse leden van de Kerk (de naamchristenen) hun denkbeelden en gedrag en worden zij gelijkvormig aan de goddeloze en slechte mensen van de wereld. De historische Christelijke Kerk bestaat uit echte gelovigen (figuurlijk: de tempel) en uit naamchristenen (figuurlijk: de buitenste voorhof). De historische Christelijke Kerk (alle kerkgenootschappen in de wereld) zijn als “Gods akker” (de wereld) waarin God “het goede zaad” (de kinderen van het Koninkrijk) en de duivel “het onkruid” (de kinderen van de boze) zaait. Dus in de tegenwoordige tijd is de Kerk/Gemeente een gemengd gemeenschap (Mt 13:24-30,36-43).

Zo vertegenwoordigt “de tempel van God, het altaar en de mensen die daar aanbidden” de Strijdende Kerk (alle echte of ware christenen die op de aarde de geestelijk strijd strijden) als door God apart gezet en door God beschermt (gemeten) te midden van de Christelijke Kerk in naam (de naamchristenen in alle denominaties) enerzijds en te midden van de goddeloze en slechte wereld (de ongelovigen en niet-christenen in de valse religies en de onderdrukkingen en vervolgingen van de antichristelijke politiek) anderzijds. De ware Kerk is “niet van de wereld”, maar niettemin “in de wereld” (Jh 17:11,14). Terwijl de Joden gedurende de oudtestamentische periode geen bescherming in de letterlijke tempel vonden, vinden de ware christenen (uit zowel Joodse als niet-Joodse achtergrond) (zie 1 Kor 12:13) echte bescherming binnen de geestelijke tempel van God, d.w.z., binnen de echte Christelijke Gemeenschap.

(de heilige stad) ... (de grote stad) (11:2,8). Het aardse Jeruzalem werd “de heilige stad” genoemd (Mt 27:53) alleen maar omdat het vroeger heilig was, d.w.z., vroeger door God voor God afgezonderd werd. Maar de stad leefde niet in overeenstemming met zijn reputatie. Jezus riep, “Jeruzalem, Jeruzalem, u die de profeten doodt en stenigt wie naar u toe gezonden zijn! Hoe vaak heb Ik uw kinderen bijeen willen brengen, op de wijze waarop een hen haar kuikens bijeenbrengt onder haar vleugels; maar u hebt niet gewild! Zie, uw huis wordt als een woestenij voor u achtergelaten” (Mt 23:37-38).

Openbaring 11:8 zegt, “De grote stad, die in geestelijke (figuurlijke) zin genoemd wordt Sodom en Egypte, waar ook onze Heere werd gekruisigd.” In het boek Openbaring is de uitdrukking “de grote stad” meestal een verwijzing naar Babylon (14:8; 16:19; 17:18; hfst. 18). In Gods ogen is de stad Jeruzalem als Babylon, Sodom en Egypte geworden nadat het de Heer Jezus Christus gekruisigd heeft. “Babylon” is het symbool voor de vijand van Gods volk die Gods volk vernietigt. “Sodom” is het symbool voor geestelijke en seksuele immoraliteit. “Egypte” is het symbool voor politieke en militaire vervolging. De letterlijke stad Jeruzalem in Palestina was eens het speciale bezit van de Heere, maar in het boek Openbaring is het aardse Jeruzalem het symbool voor de niet-christelijke wereld en zelfs de antichristelijke wereld, de wereld van valse godsdiensten en onderdrukkende machten geworden (zie Gal 4:25)! Omdat Openbaring 11:8 uitdrukkelijk verwijst naar de geestelijk of figuurlijke betekenis van “de stad Jeruzalem” als de goddeloze en slechte wereld, heeft “de tempel van God” in Openbaring 11:1-2 ook een geestelijke of figuurlijke betekenis als het ware volk van God.

tweeënveertig maanden lang. De periode van 42 (3½ x 12) maanden (11:2; 13:5) is gelijk aan 1260 (42 x 30) dagen (11:3; 12:6) of 3½ jaar (12:14; zie Dan 7:25; Dan 9:27; Dan 12:7).

In het Oude Testament verschijnt het getal “3½” voor het eerst in 1 Koningen 17:1 (Lk 4:25; Jak 5:17; zie Openb 11:6) toen een verschrikkelijke droogte Israël trof. Het getal “3½” werd een symbool in de Bijbel voor een periode van rampen dat door God beperkt wordt. Bijvoorbeeld, de onderdrukking en vervolging onder koning Antiochus Epifanes heeft niet voor eeuwig geduurd, maar werd plotseling en geheel onverwacht afgebroken (Dan 7:25; Dan 9:27; Dan 12:7). Het getal “½” symboliseert een onverwachte en abrupte afbreking (beëindiging). Hoewel Antiochus probeerde de 3½ jaren van terreur te verlengen naar 4, 5, 6 en uiteindelijk 7 jaren, dat een symbool is voor “eindeloos of de eeuwigheid”, werd deze periode onverwacht en abrupt afgebroken (167 v.C.)!

In het Nieuwe Testament heeft het getal “3½” precies dezelfde betekenis: het symboliseert, niet een letterlijke periode van 3½ jaar, maar is een symbool voor een periode van rampen die onverwacht en abrupt beëindigt wordt. Het boek Openbaring duidt heel duidelijk aan wanneer deze periode van rampen (onderdrukkingen en vervolgingen) begint en eindigt. Deze periode van onderdrukking en vervolging begint bij de eerste komst van Christus. Christus werd geboren op de aarde en vaart naar de hemel aan het begin van deze symbolische periode van 1260 dagen (12:5-6). En deze periode van verdrukking en vervolging eindigt met de wederkomst van Christus. Het Koninkrijk van God en Zijn Christus in zijn finale fase begint aan het einde van deze symbolische periode van 1260 dagen (11:2-3,11-12,15). Dus, het getal “42 maanden” staat symbolisch voor de lange periode tussen de eerste komst van Christus en Zijn wederkomst. Het is letterlijk een heel lange periode, maar omdat het “geteld” is, is deze periode soeverein door God beperkt. Deze periode van 3½ jaar wordt ook “de grote verdrukking” in Openbaring 7:14 genoemd.

(2) Verschillende gezichtspunten m.b.t. de tempel (11:1).

Een futurist gezichtspunt. De tempel is *een tempel die tijdens de grote verdrukking* onder de toekomstige antichrist door de Joden in Jeruzalem gebouwd gaat worden (Larkin).

De juiste uitleg. De tempel van God, de altaar en de mensen die daar aanbidden vertegenwoordigen *de Strijdende Kerk (alle ware christenen) door heel de nieuwtestamentische periode heen* als door God voor God afgezonderd en beschermd (gemeten) te midden van de niet-christelijke wereld. De Strijdende Kerk is apart gezet van en wordt beschermd tegen de valse naamchristenen (de buitenste voorhof) en ook tegen de vertrapping door de niet-christenen en anti-christenen (de heidenen die Jeruzalem bezetten) (Greijdanus, Hendriksen. Groenewald).

(3) Verschillende gezichtspunten m.b.t. het getal 42 (11:2).

Een futurist gezichtspunt. De 42 maanden is *een letterlijke periode van 3½ jaar*, namelijk, de tweede helft van de zogenaamde 70ste week van Daniël of toekomstige periode van zeven letterlijke jaren van “de periode van de grote verdrukking” (Mt 24:21) (Larkin).

De juiste uitleg. De 42 maanden is *symbolisch voor de lange periode* tussen de eerste komst van Christus (12:5-6) en Zijn wederkomst (11:2-3,11-12,15) (Greijdanus, Hendriksen, Groenewald).

DEEL 2. Openbaring 11:3-6. DE TWEE GETUIGEN.

(1) Uitleg van de symbolen.

In Openbaring 11:1-2 wordt de Strijdende Kerk gesymboliseerd door de tempel van God die apart gezet wordt en beschermd wordt voor de hele periode tussen de eerste komst van Christus en Zijn wederkomst.

In Openbaring 11:3-12 wordt de Strijdende Kerk gesymboliseerd door de twee getuigen. De twee getuigen vertegenwoordigen de Strijdende Kerk als een getuigende instelling die getuigt door middel van zijn dienaren en leden door heel de nieuwtestamentische periode vanaf de eerste komst van Christus tot Zijn wederkomst.

11:3 En. De Persoon die spreekt moet Christus zijn, want Hij spreekt over de twee getuigen als “Mijn getuigen”. Zij getuigen aangaande Jezus Christus (1:2,9,13; 12:11,17; 17:6; zie Jh 15:27; Hd 1:8).

Het woord “en” waarmee Openbaring 11:3 begint toont aan dat de twee getuigen helemaal deel zijn van het hele visioen in Openbaring 11:1-14! Openbaring 11:1-2 spreekt over de Kerk als geheel, *haar staat* als afgezonderd voor God en beschermt door God en *haar ervaring* door de wereld vertrap (verdrukt en vervolgt) te worden tot het einde toe. Openbaring 11:3-14 spreekt over diezelfde Kerk als vertegenwoordigt door haar dienaren (de ambten) en leden (de heiligen), hun bediening van het Woord (hun getuigen), hun gezag en hun ervaring aan het einde door de wereld vernietigd te worden.

Ik zal Mijn twee getuigen (waarschijnlijk: *macht en gelegenheid*) geven. De getuigen zijn symbolisch een tweetal. Het getal “2” is een symbool voor “*elkaar aanvullen en complimenteren*”, een symbool voor “*getuigen*” (Lk 10:1) en een symbool voor “*de waarheid bij een getuigenis vaststellen*” (Mt 18:16). Deze getuigen dienen niet als individuen, maar vullen elkaar aan en complimenteren elkaar – zij hebben elkaars sterke punten en bijdragen nodig (Mt 19:4-6; Jh 4:36-38; 1 Kor 3:5-10)!

Omdat zij gedurende de hele nieuwtestamentische periode getuigen (gesymboliseerd door de 1260 dagen) en geen enkel mens op aarde zo lang leeft, kan de twee getuigen niet verwijzen naar twee aantoonbare historische personen, maar moet het een verwijzing zijn naar de Kerk als instituut dat het evangelie in die periode verkondigt. Evenals “de tempel van God”, “de buitenste voorhof” en “de heilige stad” (11:8), hebben “de twee getuigen” symbolische betekenis. Het bepaalde lidwoord “*de twee getuigen van Mij*” (11:3) verwijst naar een bestaande groep die al in de Bijbel bekend zijn, wat de beschrijving in Openbaring 11:4 ook bewijst. Zoals Jezus de zendingen twee aan twee uitzond (Lk 10:1) ten einde elkaar in hun taken aan te vullen en te complimenteren, zo heeft de Kerk als een zendingsinstituut een zendingstaak te vervullen gedurende de nieuwtestamentische periode.

Jezus Christus zond vooral de apostelen, de profeten, de evangelisten, de leraren en de herders om de boodschap van de Bijbel te verkondigen en om de andere christenen toe te rusten tot het werk van dienstbetoon (Ef 4:11-12). Natuurlijk horen alle christenen Christus voor de mensen te belijden (Mt 10:32) en tot verantwoording bereid te zijn aan ieder die hen rekenschap vraagt van hun geloof en de hoop die in hen is (1 Pet 3:15-16).

Dus de twee getuigen van Christus vertegenwoordigen de Strijdende Kerk als een instelling die Gods openbaring (inclusief het evangelie) verkondigt, een machtige zendingsbeweging, die functioneert door zijn begaafde en getrouwe dienaren, hetzij zij een ambt bekleden, hetzij zij een gewone lid van de gemeente zijn, door heel de nieuwtestamentische periode heen van de eerste komst van Christus tot Zijn wederkomst.

zij zullen profeteren. De taak van de Strijdende Kerk (gesymboliseerd door de twee getuigen) is om te profeteren, d.w.z. uitspreken, het evangelie verkondigen. Het woord “profeteren” betekent Gods openbaring (in de Bijbel) proclameren. Het bouwt christenen op, vermaant en vertroost hen (1 Kor 14:3). Het leert hen en spoort hen aan in de waarheid (1 Kor 14:31)¹.

twalfhonderdzig dagen lang. The 1260 dagen is gelijk aan 42 maanden of 3½ jaar en is een symbool voor *de lange periode* tussen de eerste komst (en troonsbestijging) van Christus (12:5-6) en Zijn wederkomst (en laatste oordeelsdag) (11:2-3,15,18). Het laatste gedeelte van deze nieuwtestamentische periode zal symbolisch “3½ dag” duren. De “3½” dag is een symbool voor de korte periode van de grote verdrukking kort voor de wederkomst van Christus (11:9,11; 20:7-9; zie Mt 24:21-22).

Terwijl een beleg van een stad gewoonlijk in termen van “maanden” uitgedrukt wordt, wordt getuigen in termen van “dagen” uitgedrukt, omdat getuigen een dagelijkse taak is. Evenals in het boek Daniël duidt het getal “3½” een periode van rampen aan die niet eindeloos doorgaat, maar onverwacht en abrupt afgebroken wordt. De “½” symboliseert een onverwachte en abrupte afbreking (beëindiging). De Kerk als een getuigende instelling zal doorgaan tot kort voor de enige wederkomst van Christus (Mt 24:14).

in rouwkleding gekleed. De getuigen zijn in rouwkleding (zak) gekleed, dat aanduidt dat zij over de zonden in de wereld en de komende laatste oordeel weeklagen (Gen 37:34; Jer 4:8; Jer 49:3) of dat zij mensen oproepen tot bekering (rouwen) en geloof (Mt 11:21).

11:4 Zij zijn de twee olijfbomen en (of: dat is) de twee kandelaars, die voor de God van de aarde staan. In het Oude Testament stond alleen één kandelaar in de heilige plaats voor het aangezicht van de Heere in de binnenste heilige plaats. Deze kandelaar kreeg olie toegevoerd vanuit twee olijfbomhouders.

In Zacharia 4 symboliseerde de kandelaar in de heilige plaats de Heere Die door middel van Zijn Heilige Geest Zijn twee dienaren, Zerubbabel en Jozua, instaat stelden om de taak van herbouw van de tweede tempel voor Zijn volk te

¹ A Greek-English Lexicon of the New Testament, Bauer, Arndt, Gingrich

vervullen. Zacharia 4:2 spreekt *letterlijk* over één kandelaar, maar Openbaring 11:4 spreekt *figuurlijk* over twee kandelaars. Zacharia 4:11-14 spreekt letterlijk over twee olijfbomen als een verwijzing naar twee dienaren van de Heere op de aarde, Zerubbabel en Jozua, maar Openbaring 11:4 spreekt figuurlijk over de twee olijfbomen en de twee kandelaars die voor de Heere van de aarde staan als een verwijzing naar de twee getuigen. Zij zijn in staat om te getuigen vanwege de zalving van de Heilige Geest (zie Mt 10:19-20; Hd 1:8). Zij verspreiden het licht van Christus en het evangelie (zie Mt 5:14-16).

In Openbaring 11:4 is het beeld anders dan in Zacharia. Het is figuurlijk evenals “de tempel van God”, “de buitenste voorhof” en “de grote stad” figuurlijk zijn (11:8). De uitleg van de engel aan Zacharias aangaande Johannes de Doper is figuurlijk (Lk 1:17). Het onderricht van Jezus aangaande Johannes de Doper is figuurlijk (Mt 11:13-14; Mt 17:10-13). Ook hier in Openbaring 11:3-4 is de beschrijving aangaande de twee getuigen figuurlijk.

Evenals de meeste van de symboliek in het boek Openbaring worden de twee getuigen alleen beschreven in termen van de symbolen in het Oude Testament. Hoewel de twee getuigen enerzijds beschreven worden als Gods gezalfde dienaren in termen van Zerubbabel en Jozua en hun gezag en macht anderzijds beschreven wordt in termen van Elia en Mozes, zijn de twee getuigen niet letterlijk Zerubbabel en Jozua en ook niet letterlijk Elia en Mozes! Hun beschrijving zegt *niet wie* deze getuigen zijn, (hun namen kon gemakkelijk genoemd worden), maar eerder *welk soort van mensen zij zijn!* Zij zijn gezalfde dienaren van de Heere: begaafd en met gezag.

De twee getuigen vertegenwoordigen vooral de begaafde en getrouwe dienaren van God, zendelingen en andere leden van de nieuwtestamentische Kerk/Gemeente die de instrumenten zijn van Christus om het licht van het evangelie in de wereld te verspreiden in afhankelijkheid van de Heilige Geest en met het gezag en kracht van de Heilige Geest (zie Hd 6:10).

Zij “staan” voor de Heere van de aarde (11:4) als teken dat zij de Heer Jezus Christus dienen Die alle macht in de hemel en op de aarde heeft (Mt 28:18; Ef 1:20-22). Het betekent ook dat de Heer over hen waakt en elke dag met hen is tot aan de voleinding van de wereld (Mt 28:20). Het is de Heer Jezus Christus Die hun taak effectief en zinvol (vol betekenis) maakt voor de hele aarde. Dit is een groot bemoediging voor christenen!

11:5 En als iemand hun schade wil toebrengen, komt er vuur uit hun mond en dat verslindt hun vijanden. En als iemand hun schade wil toebrengen, moet hij op dezelfde manier gedood worden. In de uitvoering van hun taak krijgt de Strijdende Kerk en zijn dienaren veel tegenstand. Er zijn mensen vanuit de naamchristenen, vanuit de valse godsdiensten en vanuit de antichristelijke wereld die hen kwaad willen doen.

Figuurlijk gesproken komt vuur uit hun mond dat hun vijanden verslindt. Dit is een symbool van het gezag en kracht van hun boodschap. God gaf Elia de macht om vuur uit de hemel te doen neerdalen die de mensen verslond die hem kwamen arresteren (2 Kon 1:10). God maakte de woorden van de profeet Jeremia “een vuur” en de arrogante Israëlieten “het hout dat verslonden werd” (Jer 5:11-14; zie Jer 23:29). Jezus onderwees mensen als gezaghebbende en niet zoals de Schriftgeleerden (Mt 7:28-29). De menigte stond versteld van Zijn onderricht (Mt 22:33). Niemand kon Hem antwoorden en ook durfde niemand Hem vanaf die dag meer iets te vragen (Mt 22:46). De tegenstanders waren niet in staat de wijsheid en de Geest, door Wie Stefanus sprak, te weerstaan (Hd 6:10). En de apostel Paulus zei, “Want al wandelen wij in het vlees, wij voeren geen strijd naar het vlees. De wapens van onze strijd zijn immers niet vleselijk, maar krachtig door God, tot afbraak van bolwerken. Want wij breken *valse* redeneringen af en elke hoogte die zich verheft tegen de kennis van God, en wij nemen elke gedachte gevangen om *die te brengen* tot de gehoorzaamheid aan Christus” (2 Korintiërs 10:3-5).

De tegenstanders en vervolgers van de Kerk en christenen zullen in Gods oordeel komen, hetzij in de calamiteiten die op hen vallen in de heilsgeschiedenis hier op de aarde (de bazuinen van Gods waarschuwend oordelen), hetzij in de calamiteit van de eeuwige dood in de hel (de schalen van Gods finale oordelen). Iedereen die probeert om Gods dienaren te schaden “moet gedood worden” (11:5). Zij zullen uiteindelijk helemaal uit de weg geruimd worden! Zij zullen niet in staat zijn te ontsnappen, omdat zij geprobeerd hebben het werk van God te vernietigen. Zij hebben geprobeerd mensen weg van Jezus Christus te houden. Wie de dienaren van Christus verwerpt, verwerpt Christus! En wie Christus verwerpt, verwerpt God Die Hem gezonden heeft (Lk 10:16)!

11:6 Zij hebben macht de hemel te sluiten, zodat er geen regen zal vallen in de dagen dat zij profeteren. Hun macht wordt beschreven in termen van de macht die God aan de profeet Elia gaf (1 Kon 17:1). De droogte duurde al 3½ jaar en was een gebeurtenis die Israël nooit kon vergeten (Jak 5:17-18) en een gebeurtenis die geassocieerd werd met de verwerping van Gods dienaren (Lk 4:24-26)!

Deze 3½ jaren werd het symbool in het Oude Testament en in het Nieuwe Testament voor *een periode van rampen!* Het werd het symbool voor elk antichrist in de geschiedenis (elke antichristelijke regering met zijn koningen) (1 Jh 2:18) die probeert “bepaalde tijden en de wet te veranderen” en die probeert één tijd te veranderen in twee tijden en twee tijden in drie tijden en drie tijden in vier tijden, enz. Maar elk antichrist in de geschiedenis die probeert zijn heerschappij en macht te verlengen tot zeven tijden (symbolisch voor “een eeuwigheid”) wordt onverwachts en abrupt in de helft afgebroken (beëindigt) (Dan 7:23-27)! Deze 3½ jaren werd het symbool voor elke periode van verdrukking en vervolging dat beslist wordt beëindigd wanneer “aan al deze dingen een einde zal komen” (Dan 12:7). Vergelijk dit met de uitspraak, “Maar in de dagen van de stem van de zevende engel, wanneer die op de bazuin zal blazen, zal ook het

geheimenis van God volbracht worden, zoals Hij aan Zijn dienstknechten, de profeten, verkondigd heeft” (10:7). De periode van verdrukking zal beslist eindigen wanneer de volle inhoud van Gods plan (i.e. verlossing door de verkondiging van het evangelie en oordeel van de bazuinen) zijn doel heeft bereikt.

En zij hebben macht over de wateren om die in bloed te veranderen, en de aarde te treffen met allerlei plagen, zo vaak zij dat willen. De macht van de twee getuigen wordt ook uitgebeeld in termen van de macht die God aan de profeet Mozes gaf bij de uitvoering van de tien plagen (Ex 7:19-21). Deze oudtestamentische gebeurtenissen zijn beelden van allerlei calamiteiten die zullen vallen op de tegenstanders en vijanden van de Strijdende Kerk (de twee getuigen).

De vijanden van de Kerk als instituut die het evangelie verkondigt, zullen niet in staat zijn om tegen de woorden, wijsheid en de Geest waarmee zij spreken op te staan (Mt 10:19-20; Hd 6:10) of waarmee zij het oordeel uitvoeren (Hd 5:1-11; Hd 13:4-12). Christus heeft ook andere dergelijke macht gegeven aan de Strijdende Kerk die trouw blijft aan het Woord, gebed en de beoefening van het geloof. De Strijdende Kerk en zijn dienaren zullen *zelfs grotere dingen doen dan wat Jezus deed* (Jh 14:12,14). Bijvoorbeeld, zij zullen hun getuigenis niet beperken tot een klein land als Israël, maar getuigen in de hele wereld! Zij zullen niet getuigen voor een paar jaar zoals Jezus deed, maar voor veel meer jaren! Zij zullen niet alleen maar 11 discipelen maken die blijvende vrucht zijn, maar zullen veel blijvende vrucht dragen (Jh 15:5,8,16). En hun gebeden zullen krachtig en effectief zijn (Jak 5:16-18; zie Ef 3:20).

(2) Verschillende uitleg over de twee getuigen (11:3).

Een futurist gezichtspunt. De twee getuigen zijn *letterlijk* Elia en Mozes die zullen verkondigen dat de tijd aangebroken is om de stad Jeruzalem en de tempel te herbouwen en de Joodse tempel aanbedding te herstellen, omdat de toekomstige duizendjarige vrede rijk op handen is. Zij zullen tijdens *de tweede helft van de toekomstige periode van verdrukking* getuigen (Larkin).

Een tweede futurist gezichtspunt. De twee getuigen zijn *letterlijk* Elia en Henoch (Larkin). Zijn argument is dat de tweede getuige niet Mozes kan zijn omdat Mozes al gestorven en opgewekt was *vóór de transformatie op de berg van verheerlijking* (Mt 17:3). Mozes kan niet een tweede maal sterven, maar de twee getuigen moeten nog sterven. Omdat beiden Henoch en Elia zonder eerst te sterven met hun lichamen in de hemel opgenomen werden, kunnen alleen zij als de twee getuigen terugkeren en dan sterven aan het eind van hun getuigen. Maar de meerderheid van de aanhangers van de futurist gezichtspunt argumenteren dat er geen Bijbelse grond is te zeggen dat Mozes niet een tweede keer kan sterven, omdat ook Lazarus twee maal stierf.

En derde gezichtspunt. De twee getuigen zijn Petrus en Paulus (Munck).

Aanmerking. Nog de apostel Petrus nog de apostel Paulus heeft gedurende de hele nieuwtestamentische periode getuigd. Tegen het einde van het boek Openbaring waren zij al lang gestorven. Het is de Miltante Kerk die d.m.v. zijn begaafde en getrouwe dienaren en leden door heel de nieuwtestamentische periode getuigt.

Een vierde gezichtspunt. De twee getuigen zijn *de minderheid van christenen, de getrouwe zendingen en dienaren van het Woord in de Kerk*, die het evangelie door heel de nieuwtestamentische periode verkondigen (Greijdanus). Het argument is dat in Openbaring 1:20 alle gemeenten in de wereld door de zeven kandelaren vertegenwoordigd worden. Van deze zeven historische gemeenten waren alleen twee gemeenten zonder enige blaam: Smyrna en Filadelfia. Daarom vertegenwoordigen de twee getuigen de minderheid van christenen, de getrouwe dienaren (ambten) van de Kerk.

Aanmerking. Ook de gewone christenen hebben een verantwoordelijkheid getuigen van Jezus Christus te zijn (Mt 10:32; 1 Pet 3:15-16).

Een vijfde gezichtspunt. De twee getuigen zijn letterlijk twee christenen die de angstige Kerk gedurende *de eindtijd kort voor de wederkomst van Christus en vooral tijdens de laatste antichrist zullen inspireren* (Bavinck). Zijn argument is dat de wereld moe van “vrijheid” en rijp voor tirannie zal worden. Hoewel ware vrijheid altijd betekent een sterke binding aan Gods Woord en bevelen, zal “vrijheid” synoniem worden met “doe wat je maar wil”, een ongebreidelde uitdrukking van dierlijke passies gepaard met een gebrek aan wet en orde. Alleen één optie blijft over: tirannie: één tiran zal bepalen wat iedereen moet geloven, zeggen en doen. Dit wordt het begin van de laatste antichrist. Door de woorden van deze twee christenen zal de vluchtende Kerk weer moed vatten. Er komt weer een toename van gebed, geloof en vreugde. Er komt weer een geest van toewijding en overgave aan God tijdens de eindtijd gebeurtenissen. Maar het wordt niet meer een periode van zending en evangelisatie, maar eerder een periode van afval, chaos en ontwijding. Zoals vele moderne mensen, zullen vele naamchristenen het geloof als ouderwetse en waardelose mythes loslaten en zich van de Kerk onttrekken. Deze twee getuigen zijn Gods laatste vermaning en oproep tot bekering. Maar ook deze twee getuigen zullen als de profeten voor hen gedood worden.

Aanmerking. De twee getuigen vertegenwoordigen de Strijdende Kerk door heel de nieuwtestamentische periode heen. Natuurlijk zal de Kerk getuigen gedurende de periode van de laatste antichrist totdat de antichrist de Kerk als instituut van de verkondiging van de Bijbelse boodschap zal vernietigen (11:7; cf. 13:7).

De juiste uitleg. De twee getuigen van Christus vertegenwoordigen de Strijdende Kerk als een instituut van de verkondiging van de boodschap van de openbaring van God in de Bijbel (inclusief het evangelie), een machtige

zendingsbeweging die d.m.v. zijn begaafde en toegewijde dienaren functioneert, hetzij ambten, hetzij gewone leken van de Kerk, gedurende de hele nieuwtestamentische periode vanaf de eerste komst van Christus tot Zijn wederkomst.

Maar omdat het boek Openbaring een voortschrijdende openbaring van apocalyptische gebeurtenissen in de eindtijd is, ligt de nadruk in Openbaring hoofdstuk 11 op het getuigenis van de Strijdende Kerk gedurende de eindtijd voor de wederkomst van Christus.

DEEL 3. Openbaring 11:7-10. HET BEEST VOERT OORLOG TEGEN DE GETUIGEN.

(1) Uitleg van de symbolen.

11:7 En wanneer zij hun getuigenis volbracht hebben. Het getuigenis van de twee getuigen zal niet eindeloos doorgaan. Het evangelie van het koningschap van Jezus Christus zal verkondigd worden tot een getuigenis voor alle volken en dan zal het einde komen (Mt 24:14). Wanneer de zondige mensen blijven weigeren het evangelie te ontvangen ten einde gered te worden, zal God Zijn genade en de verkondiging van het evangelie onttrekken en toelaten dat de machten van de hel de oppermacht op de aarde krijgen.

zal het beest. Het beest vertegenwoordigt elk van Satans antichristelijke regeringen en hun koningen (zie 13:1-10), maar hier vertegenwoordigt hij de laatste antichristelijke regering en de laatste antichrist (11:7; zie 17:8; 2 Tes 2:3-4). De betekenis van deze woorden is: Kort voor de wederkomst van Christus zal de laatste antichrist verschijnen en alle mensen die Christus verwerpen zullen aan hem overhandigd worden (zie 20:7-9a). Dit zal “de grote verdrukking” zijn (Mt 24:21-22).

dat uit de afgrond opkomt. Deze woorden kunnen betekenen: hij komt *telkens weer* uit de afgrond op om zijn vernietigende werk uit te voeren. Of: *hij komt in dit visioen uit de afgrond op om zijn finale vernietigende werk uit te voeren.*

De afgrond wordt gewoonlijk met de lucht en de aarde gecontrasteerd en is een verwijzing naar de diepten van de zee (Ps 33:7; Ps 107:26)². Het wordt voorgesteld als een plaats diep onder de aarde, door een schacht met de oppervlakte van de aarde verbonden. Het is de verblijfplaats van de doden (Rom 10:7); de verblijfplaats van demonen (Lk 8:31); en de verblijfplaats van de engel of koning van de demonen (9:11). Het is de kerker waar de gebonden duivel vastgehouden wordt (20:3) en de verblijfplaats van het beest, de laatste antichrist (11:7; 17:8). Symbolisch bekeken kan de afgrond met “een deksel gesloten en verzegeld worden”, zodat de bewoners hun verwoestende werk alleen in een beperkte maat kunnen verrichten (20:1,3). Maar symbolisch kan het ook met “een sleutel die God geeft”, d.w.z., met Gods toelattende wil, geopend worden (9:1).

Terwijl in Openbaring 20:1 de satan als opgesloten in de afgrond voorgesteld wordt, zodat hij de volken niet langer kan verleiden weg van Jezus Christus te blijven (zijn enorme macht is beslist ingeperkt!), wordt de satan in Openbaring 9:1 voorgesteld als een machtige demon die van God de sleutel krijgt (Gods toelattende wil) om de demonen in de afgrond vrij te laten, zodat zij de ongelovigen kunnen pijnigen. De macht van de satan is alleen in zoverre God die toelaat!

De afgrond moet van “Sheol” (Hebreeuws) of “Hades” (Grieks) in de betekenis van de toestand van de dood (Mt 16:18; Openb 1:18) of in de zin van het graf, de plaats van dode lichamen (Hd 2:27,31) onderscheiden worden. Maar de afgrond is identiek met Sheol of Hades in de zin van de plaats van vernietiging (Abaddon)(Job 26:6) of de hel, de plaats voor de geesten van gestorven slechte mensen (Mt 11:23; Lk 16:23-24). En het afgrond moet ook onderscheiden worden van het woord “Tartarus” (in de Joodse apocalyptische literatuur, in Job 41:24 in de Griekse vertaling van het Oude Testament en in 2 Petrus 2:4). De Grieken beschouwden Tartarus als een plaats lager dan Hades (de verblijfplaats van dode geesten), als een onderaardse plaats waar goddelijke straf uitgevoerd wordt.

Vóór de laatste oordeelsdag wordt de hel “de afgrond” genoemd (9:2; 11:7; 17:8; 20:1-3,7; Lk 8:31). Ná de laatste oordeelsdag wordt de hel “de poel die van vuur en zwavel brandt” genoemd (19:18; 20:14,15; 21:8).

oorlog met hen voeren. Omdat niets minder dan “oorlog” (Grieks: polemos) tegen hen gevoerd wordt, kunnen de twee getuigen niet verwijzen naar twee *letterlijke* personen, maar eerder *symbolisch* verwijzen naar de Strijdende Kerk als voorgesteld in zijn getrouwe dienaren en leden die het evangelie verkondigen. Dezelfde Griekse woorden worden in Openbaring 13:7 gebruikt en verwijzen daar naar “alle heiligen”, d.w.z., naar alle christenen. De laatste antichristelijke regering met zijn koning, de laatste antichrist, zal de hele goddeloze en onrechtvaardige wereld ophitsen om oorlog te voeren tegen de Kerk en de verkondiging van het evangelie. Dat zal “de laatste slag” (de laatste oorlog) zijn die ook in de parallelle Bijbelgedeelten in Openbaring 11:7; 13:7; 16:14,16; 19:19 en 20:8 genoemd wordt.

en het zal hen overwinnen en hen doden. Dezelfde Griekse woorden worden in Openbaring 13:7 gebruikt. De laatste antichristelijke regering en zijn koning, de laatste antichrist, zal de Kerk als een machtige getuigende instelling (organisatie) en grootse zendingsbeweging op de aarde overwinnen en vernietigen. Hoewel er nog christenen op de aarde zullen zijn bij de wederkomst van Christus (Lk 18:8; Mt 24:37-41; 1 Kor 15:51-52; 1 Tes 4:17), zullen vele christen arbeiders gemarteld worden en zal de Kerk als instituut (organisatie) lijken alsof het helemaal uitgeroeid is.

² A Greek-English Lexicon of the New Testament, Bauer, Arndt, Gingrich, University of Chicago Press, 1952
© 2016 DELTA (www.deltacursus.nl)

Het beest (de laatste antichristelijke regering met zijn laatste antichrist) zal de twee getuigen aanvallen, overwinnen en doden. Gedurende 3½ dagen zullen hun dode lichamen openlijk op de straat van de grote stad liggen. De grote stad wordt figuurlijk Sodom en Egypte genoemd, waar de Heere Jezus Christus ook gekruisigd werd.

11:8 En hun dode lichamen zullen liggen op de straat. De officiële en openbare getuigenis van de ware Strijdende Kerk als getuigende instituut op de aarde zal het zwijgen opgelegd worden en verstikt worden door de goddeloze en onrechtvaardige wereld. Het zal symbolisch dood liggen op de straten van de grote stad.

van de grote stad, die in geestelijke zin genoemd wordt Sodom en Egypte, waar ook onze Heere werd gekruisigd. In het boek Openbaring verwijst “de grote stad” naar Babylon, een groot wereldse stad die figuurlijk het centrum van antichristelijke macht en het centrum van het koninkrijk van de antichrist zal zijn (17:5). “De grote stad” heeft geen *letterlijke* betekenis, maar wel *figuurlijke* betekenis! In Openbaring 11:8 verwijst de grote stad naar Jeruzalem, de plaats waar de Heere Jezus Christus gekruisigd werd (Mt 23:37). De letterlijke stad “Jeruzalem” is een symbool geworden voor de niet-christelijke en zelfs antichristelijke wereld.

Dus, toen Jeruzalem en zijn inwoners Jezus Christus kruisigden, werd de voorheen “heilige stad” (11:2) als de onheilige Babylon, het symbool voor de goddeloze en onrechtvaardige machten in de wereld die altijd Gods volk aanvallen. Jeruzalem werd als Sodom, het symbool voor antichristelijke geestelijke en morele immoraliteit (Gen hfst. 19; Jer 23:14, Ezech 16:46-47). En Jeruzalem werd als Egypte, het symbool voor antichristelijke politieke en militaire onderdrukking, vervolging, gevangenschap, slavernij en etnische zuivering (Ex 20:2).

In het verleden geschiedenis was Jeruzalem het symbool voor Gods gelovige volk, het bijzondere bezit van de HEERE (Jes 52:1-3). Maar vanaf de eerste komst van Christus en Zijn kruisiging, werd Jeruzalem het symbool voor de ongelovige Joden en heidenen die Gods volk vervolgen, het symbool voor de vijand van Gods volk, het centrum van het koninkrijk van de antichrist. Jeruzalem werd *het symbool voor pseudo-christelijke godsdiensten* (het verderf van het christelijke geloof en leer), *het symbool voor de niet-christelijke godsdiensten* en zelfs *het symbool voor het antichristelijke geloof* en gedrag door de niet-christelijke godsdiensten en politieke machten van de wereld. Jeruzalem en haar inwoners werd het symbool voor de plaats van slavernij aan de zonde en mensgemaakte wetten (Gal 4:25).

Jeruzalem (en haar inwoners) is niet alleen als een van de heidense volken geworden, maar is *het centrum van de heidense volken* geworden! “Mensen uit de volken, stammen, talen en naties” zijn vertegenwoordigd in de grote stad (11:9-10)! Dus, “de grote stad” met zijn inwoners vertegenwoordigt niet alleen maar een bepaalde stad in de geschiedenis (als Jeruzalem in Palestina), maar elke stad in de wereld, elke georganiseerde gemeenschap in de beschaafde wereld (Morris in “the Drama of Christianity”), elke woonplaats van de mens die voor zichzelf Jezus Christus opnieuw kruisigen en openlijk tot schande maken” (Heb 6:6)! De grote stad symboliseert elk politieke groepering, filosofie of godsdienst op de aarde die tegen Jezus Christus en Zijn Kerk is, die doelbewust doorgaat te zondigen (Gods doel te missen), die de Zoon van God vertrapt en het bloed van het verbond (de dood van Christus aan het kruis) verwerpt en de Geest die genade en vergeving aanbiedt, versmaadt (Heb 10:26-29)!

Omdat alle steden in de wereld en alle mensen in de wereld door heel de menselijke geschiedenis heen betrokken is bij getuigen voor Jezus Christus of bij het weerstaan van Zijn getuigenis, kunnen “de twee getuigen” niet een verwijzing naar twee letterlijke historische mensen zijn. De twee getuigen symboliseren de ware Strijdende Kerk op de aarde als een instelling die het evangelie verkondigt in de goddeloze en onrechtvaardige wereld d.m.v. zijn trouwe getuigen door heel de nieuwtestamentische periode heen. Maar omdat het boek Openbaring ook een voortschrijdende openbaring van apocalyptische gebeurtenissen in de eindtijd is, ligt *de nadruk* in Openbaring hoofdstuk 11 op het getuigenis van de Strijdende Kerk gedurende de eindtijd kort voor de wederkomst van Christus.

De moord op de twee getuigen zal een gebeurtenis met universele betekenis zijn. De Kerk als instelling (organisatie) zal in deze goddeloze en onrechtvaardige wereld vernietigd worden. Het zal niet langer als een invloedrijke en machtige zendingsorganisatie bestaan. Dit is niet een beeld van twee letterlijke lijken die op straat liggen, maar een beeld van de hele Kerk als instituut in de wereld, het verscheurde overblijfsel van de evangelieverkondiging in de wereld, het levenloze teken van de ware aanbidding en dienstbetoon aan de levende God en Zijn Christus in de wereld. De ware Christelijke Kerk als instituut in de wereld zal volkomen uitgewist worden!

11:9 De mensen uit de volken, stammen, talen en naties zullen hun dode lichamen drieënhalve dag zien, en zullen niet toelaten dat hun dode lichamen in het graf gelegd worden. De vernietiging van de Kerk als instituut dat leeft en dat Christus verkondigt zal symbolisch “3½ dag” lang duren. Het getal “3½” symboliseert de heel korte periode van “de grote verdrukking” (Mt 24:21-26; Openb 20:7-9a). Evenals in het boek Daniël, symboliseert het getal “3½” een periode van rampen die niet eindeloos zal doorgaan, maar onverwacht en abrupt afgebroken zal worden. Hoewel de goddeloze en onrechtvaardige wereld zal proberen om deze periode van 3½ dagen te verlengen tot 4, 5, 6 en zelfs 7 dagen, d.w.z. tot in alle eeuwigheid, zal God op een soevereine wijze deze periode beperken en tot een onverwacht en abrupt einde brengen. De grote verdrukking zal niet eindeloos doorgaan. God zal op een soevereine wijze ingrijpen zodat Zijn genade en barmhartigheid zullen triomferen. “De barmhartigheid triomfeert over het oordeel” (Jak 2:13)!

Jezus leerde dat de periode van de grote verdrukking ter wille van de uitverkorenen (d.w.z. de wedergeboren christenen) “ingekort zal worden” (Mt 24:22-23). De antichrist en zijn volgelingen zullen proberen “de uitverkorenen – als het

mogelijk zou zijn - te misleiden". Maar dank God, *het is onmogelijk de uitverkorenen te misleiden* (Mt 24:24)(zie Jh 6:37,39; Jh 10:28; Jh 17:12; Jh 18:9)! Dit is een groot bemoediging voor christenen!

11:10 En zij die op de aarde wonen, zullen zich over hen verblijden, en zullen feest gaan vieren en elkaar geschenken sturen. Deze gebeurtenis is niet een lokale gebeurtenis op één bepaalde plek (bv. Jeruzalem), maar *een wereldwijde gebeurtenis*. De inwoners in elke stad en land in de wereld zullen op de dode overblijfselen van de Kerk als instituut (organisatie) die Christus en de Bijbel verkondigt neerkijken en zich daarover verknoutheren. Deze mensen zijn de volgelingen van de antichrist, de mensen die de God van de Bijbel en Jezus Christus verwerpen. Hun weigering de lichamen te begraven symboliseert hun volkomen verachting en haat tegen de Kerk en de Heer Jezus Christus. Zij kunnen zelfs de ruïnes van de Kerk in elke land laten staan als een tentoonstelling van hun overwinning over de Kerk. Zij zullen de christenen behandelen als "goddelozen": "In die tijd, spreekt de HEERE, zullen zij de beenderen van de koningen van Juda, de beenderen van hun vorsten, de beenderen van de priesters, de beenderen van de profeten en de beenderen van de inwoners van Jeruzalem uit hun graven halen, en ze uitspreiden voor de zon, voor de maan en voor heel het leger aan de hemel, die zij hebben liefgehad, die zij hebben gediend, die zij achterna zijn gegaan, die zij hebben geraadpleegd en waarvoor zij zich hebben neergebogen. Die zullen niet verzameld en niet begraven worden: als mest op de aardbodem zullen zij zijn" (Jer. 8:1-2). De goddeloze en onrechtvaardige wereld zal feest vieren door elkaar cadeautjes te sturen, omdat zij de Kerk vernietigd hebben en het evangelie het zwijgen opgelegd hebben. Zo zal ook de goddeloze commerciële wereld winst maken uit de vervolging van christenen.

omdat deze twee profeten hen die op de aarde wonen, zo gekweld hadden. De prediking van de openbaring van God en het evangelie heeft het valse besef van zekerheid bij mensen verstoord (Hd 17:6; Hd 24:25). De niet-christenen hebben de duisternis liever gehad dan het licht (Jh 3:19-21). Zij kunnen geen vrede meer hebben. "De goddelozen zijn als een opgezweept zee, want die kan niet tot rust komen, en zijn water woelt modder en slijk op. De goddelozen, zegt mijn God, hebben geen vrede" (Jes 57:20-21)!

Kort voor de wederkomst van Christus zal de Kerk als instituut vernietigd worden en de openbare prediking van het evangelie zal verstommen. Maar dit betekent niet dat er geen christenen meer op de aarde zal zijn. Christenen zullen op de aarde zijn tot de wederkomst van Christus, omdat zij Christus op de wolken zullen zien komen (1:7) en in de wolken opgenomen zullen worden naar een ontmoeting met de Heere in de lucht (Mt 24:40a,41a; Mt 25:10; 1 Tes 4:15-17; 2 Tes 1:10).

(2) Verschillende uitleg over de grote stad (11:8).

Een futurist gezichtspunt. De grote stad is *letterlijk* Jeruzalem in Palestina *gedurende de tweede helft van de toekomstige periode van verdrukking*. Het wordt figuurlijk Sodom en Egypte genoemd, omdat gedurende de toekomstige periode van verdrukking het karakter van de inwoners van Jeruzalem overeen zal komen met die van Sodom (immoraliteit) en Egypte (vervolging) (Larkin).

De juiste uitleg. De grote stad symboliseert de immorele antichristelijke wereld, elke stad in de wereld, elk georganiseerde gemeenschap van beschaafde mensen, elk woonplaats van de mens op de aarde die Christus en Zijn Kerk tegenstaat, die zich verontreinigen met stinkgoden en hun hoererijen niet opgeven, maar vermenigvuldigen door heel de nieuwtestamentische periode en vooral in de eindtijd. Zo waren de steden Samaria en Jeruzalem ook vóór de ballingschap. Lees Ezechiël 23:1-8,19.

DEEL 4. Openbaring 11:11-14. DE OPSTANDING.

(1) Uitleg van de symbolen.

11:11 En na die drieënhalve dag kwam er een levensgeest uit God in hen en zij gingen op hun voeten staan. En grote vrees overviel hen die hen zagen. In Ezechiël 37:4-5 symboliseert het blazen van levensadem op dode mensen "de opstanding van Israël uit hun sociale staat van dood zijn gedurende de ballingschap" (Ezech 37:11-14). In Openbaring 11:11 symboliseert het komen van de levensgeest uit God in de twee dode getuigen "de opstanding van de Strijdende Kerk (de lichamelijke opstanding van alle christenen) ten einde de Triomferende Kerk te worden bij de wederkomst van Christus".

De feestviering van de goddeloze en onrechtvaardige wereld zal te vroeg plaatsvinden. Want al na 3½ dag zal de enige wederkomst plaatsvinden, de lichamelijke opstanding van alle mensen uit de dood (Mt 24:27-31; zie 11:11; Jh 5:28-29; Hd 24:15; 1 Kor 15:50-54; 1 Tes 4:16-17) en de laatste oordeelsdag (6:12-17; 11:15-19; 14:14-20; 16:17-21; 20:9b-15) plaats.

De werkwoorden: "inkomen", staan" en "overvallen" staan in de aoristus tijd³ maar duiden niet handelingen aan die al plaatsgevonden hebben. Deze vorm van werkwoord drukt zekerheid uit! De gebeurtenis (de lichamelijke opstanding) is zo een zeker feit dat het beschreven wordt alsof het al plaatsgevonden had! Het feit dat zij op hun voeten staan betekent dat zij volkomen hersteld zijn. De laatste vijand, namelijk de lichamelijke dood, zal overwonnen worden en elke christen die ooit geleefd heeft zal volkomen en volmaakt worden, niet alleen volkomen genezen, maar volmaakt

³ Deze drie werkwoorden staan in de aoristus tijd, met de betekenis van een futurum exactum dat zekerheid uitdrukt.

getransformeerd! Grote vrees (angst) zal de goddeloze en onrechtvaardige mensen overvallen. Voor hen zal het dan te laat zijn zich te bekeren!

11:12 En zij hoorden een luide stem uit de hemel tegen hen zeggen: Kom hier omhoog. En zij gingen omhoog naar de hemel, in de wolk, en hun vijanden keken hen na. Het woord “hemel” verwijst hier naar de lucht (cf. 11:6; 12:11,3; 16:21; Hd 2:19), de wolkenlucht (1 Tes 4:17).

De wederkomst van Christus zal voor iedereen hoorbaar en zichtbaar zijn. Er zal beslist geen geheime opname van de Gemeente plaatsvinden. Johannes *beschrijft* hier wat Jezus *leerde* (Jh 5:28-29; Mt 13:40-43; Mt 24:37-41; Mt 25:31-46) en wat Paulus *leerde* (1 Tes 4:16-17; 1 Kor 15:51-52)! Iedereen die ooit geleefd heeft zal de stem en het bevel van Christus *horen* (Jh 5:28-29; 1 Tes 4:16) en iedereen zal Christus op de wolken *zien* komen (1:7; 14:14), *zien* hoe de hele Kerk (alle gelovigen uit de oudtestamentische periode en uit de nieuwtestamentische periode) ingezameld wordt (14:14-16) en *zien* hoe de Kerk/Gemeente in de lucht opgenomen (weggerukt) wordt (11:12), ten einde Jezus Christus in de lucht te verwelkomen (Mt 24:40-41; Mt 25:10-13; 1 Tes 4:17; 2 Tes 1:10). Later op dezelfde laatste dag, zullen de engelen alle ongelovigen en onrechtvaardigen voor de oordeelstroom van Christus brengen (14:17-20; Mt 25:31-33) en het enige laatste oordeel zal dan plaatsvinden (11:15-19; 16:17-21; 20:11-15; Mt 25:31-46).

11:13 En op datzelfde uur vond er een grote aardbeving plaats. De aardbeving en de verwoesting die daarmee gepaard gaat zal op datzelfde uur plaatsvinden, d.w.z., onmiddellijk op de laatste oordeelsdag (cf. 6:12-17; 11:13; 16:18).

en het tiende deel van de stad stortte in. “De grote stad” symboliseert elke stad in de wereld, elk georganiseerde gemeenschap van de beschaafde mens die Christus en Zijn Kerk tegenstaat en elk centrum van het koninkrijk van de antichrist (16:19). Het getal “10” is een symbool van volledigheid en het getal “een tiende” is een symbool dat het werk van volledige vernietiging op de aarde is begonnen. Het koninkrijk van de antichrist is aan het instorten. De finale vernietiging van deze tegenwoordige aarde is begonnen.

En bij die aardbeving werden zeventuizend met name bekende personen gedood. “De namen” staan voor mensen, vooral de voorname en bekende mensen in het koninkrijk van de antichrist.

Het getal “7000” moet niet letterlijk genomen worden. Symbolisch wijst het naar wat groot en volledig is. Het getal “7” duidt aan dat Gods daden om mensen te verlossen en te oordelen absoluut volledig en volmaakt zijn. Het getal “1000” (10x10x10) duidt aan dat Gods daden het absolute volledige aantal mensen op de aarde insluiten. De grote stad zal zeker vallen. Het volledige aantal mensen die bestemd zijn bij deze aardbeving vernietigd te worden, zal metterdaad omkomen.

En de overigen werden zeer bevreesd, en gaven eer aan de God van de hemel.

Hoewel de overlevenden (van de aardbeving) verschrikt zullen zijn, zullen zij God verheerlijken. Maar dit betekent niet dat zij zich hebben bekeerd (zie Nebukadnezar in Daniël 4:34,37). Hun lofprijzing komt voort uit vrees en bestaat uit een erkenning dat God inderdaad sterker is dan het beest (Fil 2:9-11). Zij hadden het getuigenis van de Kerk aangaande Christus verworpen, zij hadden christenen gedood en toch toonden zij geen berouw. Daarom moet de finale afrekening komen en zal het ook heel zeker komen!

11:14 Het tweede wee is voorbijgegaan. Zie, het derde wee komt spoedig. Het tweede wee bestaat uit wereldwijde oorlogen op de aarde tot de finale slag van Armageddon is voorbijgegaan. Het derde wee staat op het punt te gebeuren (11:14).

(2) De drie weën.

Een “wee” is niet alleen maar een waarschuwing, maar tegelijk een oproep tot berouw en bekering voor ongelovigen (9:20-21).

Het eerste wee is gelijk aan het blazen van de vijfde bazuin. De vijfde bazuin van oordeel bestaat uit *het schadelijke werk van de satan en zijn demonen* die mensen martelen en vernietigen vijf maanden lang die niet met de zegel van God verzegeld zijn (9:1-12). De satan opent de schacht waardoor hij de wereld met zijn demonen en hun verderfelijke activiteiten en invloed vult. De demonen jagen verschrikking in de harten en levens van goddeloze en onrechtvaardige mensen en brengen hen schade toe.

Het tweede wee is gelijk aan het blazen van de zesde bazuin (11:14). De zesde bazuin van oordeel bestaat uit *het vernietigende werk van oorlogen* van de goddeloze wereldmachten en de verschrikking van de oorlogsmachines die zij ontwerpen gedurende de hele nieuwtestamentische periode (9:13-19). De oorlogen treffen ook de christenen en vooral de laatste oorlog (Armageddon) is gericht tegen Christus en Zijn Kerk (11:7; 13:7). Het tweede wee eindigt met de opstanding uit de doden (11:14).

Het derde wee is gelijk aan het blazen van de zevende bazuin (11:15-19). De zevende bazuin van oordeel bestaat uit *het laatste oordeel* van mensen en de schepping.

DEEL 5. Openbaring 11:15-19. HET BLAZEN VAN DE ZEVENDE BAZUIN.

(1) Uitleg van de symbolen.

11:15 En de zevende engel blies op de bazuin (de derde wee, 11:14). De zevende bazuin introduceerde de een en enige laatste oordeelsdag, die “het geheimenis van God zal volbrengen” (10:7). Het geheimenis van God bestaat uit Gods besluit m.b.t. verlossing (11:18c) en oordeel (11:18d) van alle volken in de wereldgeschiedenis. Wanneer de zevende bazuin geblazen wordt, brengt God de geschiedenis van de wereld in haar beschrijving in het boek Openbaring weer eens tot een einde.⁴ De laatste oordeelsdag (11:18ab) wordt niet beschreven, maar wel geïntroduceerd. En de betekenis daarvan m.b.t. God (11:17), Christus (11:15), gelovigen (11:18c) en ongelovigen (11:18d) wordt aangetoond.

Bij de wederkomst van Christus gebeuren verschillende dingen:

- Jezus Christus zal plotseling en onverwacht hoorbaar en zichtbaar op de wolken verschijnen (1:7)
- In de laatste slag (oorlog)(Grieks: polemos) zal Christus de Overwinnaar zijn (11:7; zie 12:7-10; 13:7; 16:12-16; 17:14; 19:11-21; 20:7-10)
- Alle doden zullen tegelijk uit de dood opstaan (11:11-12; 20:12; zie Jh 5:28-29; Hd 24:15)
- Alleen de christenen zullen omhoog gerukt worden in de lucht ten einde Christus in de lucht te ontmoeten en te verwelkomen (Mt 24:40-41; 1 Tes 4:17; 2 Tes 1:10)
- De rest van de mensheid zal op de laatste dag achtergelaten worden en de verbolgenheid van God en het Lam meemaken onder anderen in deze grote aardbeving (6:15-17; 11:13; 16:17-21, zie Mt 24:40-41).
- Jezus Christus zal op Zijn troon in de lucht alle volken met hun individuele mensen oordelen (Mt 25:31-46; Openb 20:12-15).
- Jezus Christus zal ook de tegenwoordige aarde oordelen en volkomen vernieuwen (6:12-14; 20:11; 21:1-5; zie Hd 3:21; 2 Pet 3:10-13).

en er klonken luide stemmen in de hemel. Johannes hoort de stemmen van velen die met alle macht en grote vreugde zingen. Het wordt niet gezegd wie ze zijn, maar het zijn waarschijnlijk de stemmen van allen in de hemel: de vier levende wezens, de vierentwintig oudsten, de ontelbare menigte engelen en de gelovigen die nu in volmaakt aantal met Christus zijn (15:2-4; 19:1-8). De woorden van het loflied staan in het verleden tijd, die de absolute zekerheid van de uitkomst aantoont. Het wordt geuit alsof het al gebeurd is. Johannes hoort hun lofprijzing in zijn geest.

die zeiden: De koninkrijken van de wereld zijn van onze Heere en van Zijn Christus geworden, en Hij zal Koning zijn in alle eeuwigheid. Gods koninkrijk is een *eeuwig* koninkrijk (Ps 145:13). God regeert *voor eeuwig* (Ps 9:7; Ps 146:10). Hij regeert door voor de kleinste vogel te zorgen (Mt 10:29), door de harten van mensen met voedsel en vreugde te verzadigen (Hd 14:17), door hen het leven, de adem en alle dingen te geven, zelfs een tijd en een plaats om op de aarde te leven (Hd 17:24-27). Zijn koninkrijk is Zijn koningschap, heerschappij en soevereiniteit door Christus (Ps 2:2) over allen en alles.

Gods koninkrijk is vooral Zijn koningschap, heerschappij en soevereiniteit die Hij tijdens de eerste komst van Christus vestigt (Mt 12:28-30) in de harten (Lk 17:21) en levens (Mt 6:33) van christenen. Hij regeert door alle dingen te doen meewerken ten goede van christenen die Hem liefhebben (Rom 8:28).

Niettemin is Gods koninkrijk niet altijd voor mensen klaarlijkkelijk. Door heel de nieuwtestamentische periode heen is het niet altijd duidelijk dat Jezus Christus alle macht in de hemel en op de aarde heeft. (Mt 28:18; Jh 3:35). Dikwijls lijkt het alsof de satan meer macht dan Christus heeft. Dingen lijken niet zoals zij in werkelijkheid zijn. Het koninkrijk van Christus is nog bezig te groeien (Mt 13:31-33) en het is ook nog vermengd met indringers (Mt 13:36-41).

Maar bij de een en enige wederkomst van Christus zal het absoluut duidelijk zijn dat Jezus Christus de Koning van de koningen en de Heer van de heren is (17:14; 19:16). Dan wordt en is Zijn heerlijke heerschappij volkomen geopenbaard (zichtbaar)! Hij zal komen met de volledige en zichtbare almacht van God ten einde christenen in het gelijk te stellen, de goddeloze en onrechtvaardige mensen te oordelen en het universum te vernieuwen. Dan zal de volmaakte finale fase van Zijn koninkrijk geopenbaard worden. Hij zal alle volken bezitten (Ps 2:7-12), Zijn heerschappij zal op geen ander overgaan, Zijn koninkrijk zal nooit vernietigd worden (Dan 7:14) en nooit eindigen (Lk 1:33). De woorden, “Daarna *komt* het einde, wanneer Hij het koningschap aan God en de Vader heeft overgegeven” (1 Kor 15:24-26) betekenen niet dat Jezus Christus ophoudt te heersen, maar betekenen dat Hij zijn taak als Middellaar van de schepping, verlossing, oordeel en koningschap zal overhandigen aan God de Vader. Van dan zal de troon “de troon van God en van het Lam” zijn (22:1,3) en het koninkrijk zal “het eeuwige koninkrijk van onze Heere en Zaligmaker, Jezus Christus,” zijn (2 Petrus 1:11).

11:16 En de vierentwintig ouderlingen, die voor God op hun troon zitten, wierpen zich met hun gezicht *ter aarde* en aanbaden God. Zie de vierentwintig oudsten in Openbaring 4:4.

⁴ De geschiedenis van de wereld wordt tot een einde gebracht in het eerste onderdeel (door de beloningen die in de zeven brieven beloofd worden), in het tweede onderdeel (door het visioen over het laatste oordeel in 6:12-17) en hier in het derde onderdeel (door de aankondiging van het laatste oordeel in 11:15- 19).

11:17 en zeiden: Wij danken U, Heere, God de Almachtige, Die is en Die was [een later toevoeging: en Die komt], omdat U Uw grote kracht ter hand hebt genomen en Koning geworden bent. De vierentwintig oudsten zijn de vertegenwoordigers van de volledige Gemeenschap (Kerk/Gemeente) van Christus in de hemel en ook op de aarde. Zij zijn niet identiek met de Gemeente, maar vertegenwoordigen de Gemeente. Hun lofprijzing bestaat uit Openbaring 11:17-18.

God wordt niet langer aangesproken als “Die komt” (1:4,8; 4:8), omdat Hij na Zijn wederkomst al gekomen is! God heeft Zijn grote macht (die voorheen op de aarde niet klaarblijkelijk of altijd zichtbaar was) in bezit genomen en heeft nu permanent deze grote macht (zichtbaar op de nieuwe aarde). Elk macht die de satan en zijn bondgenoten met Gods toestemming ooit hebben uitgeoefend, is nu van hen afgenomen. God is zijn zichtbare heerschappij op de aarde begonnen. God heeft Zijn almacht gebruikt om al zijn vijanden omver te werpen en is zijn heerschappij als onbetwiste Koning zichtbaar begonnen (1 Kor 15:24-28). Er is geen illusie meer dat de satan en zijn demonen heersen. Het zal overduidelijk zijn dat God in Christus heerst en dat alle dingen nu zichtbaar zijn wat zij altijd al in werkelijkheid waren.

Het einde van deze tegenwoordige wereld is aangebroken. De christelijke menigte verheugt zich dat de Heer de top van Zijn macht en gezag bereikt heeft en ook in het openbaar ten toon stelt! Hij is begonnen zichtbaar en heerlijk te heersen!

11:18 En de volken zijn toornig geworden, en Uw toorn is voor eens en altijd gekomen. “De volken” vertegenwoordigen de goddeloze en onrechtvaardige mensen op de aarde die de God van de Bijbel, Zijn Gezalfde (Messias) en Zijn boodschap (het evangelie) hebben verworpen. Zij zijn “toornig”, beter: “arrogant” geworden. De Septuaginta vertaald, “Om welke rede zijn de volken arrogant, hoogmoedig onbeschaamd” (Ps 2:1-3)? In hun razernij hebben zij de ware Christelijke Kerk/Gemeente op de aarde bestreden, verdrukt, vervolgt en vernietigd. Maar nu is Gods rechtvaardige toorn in Zijn laatste oordeel op hen gevallen!

en daarmee (is gekomen) ook het tijdstip voor de doden om geoordeeld te worden. Iedereen die ooit geleefd heeft, zal geoordeeld worden (Pred 12:14; Mt 25:31-46; Jh 5:28-29; 2 Kor 5:10; Openb 20:12). Gods dienaren zullen beloofd worden en zijn tegenstanders zullen vernietigd worden.

en om het loon te geven aan Uw dienstknechten, de profeten, en aan de heiligen en aan hen die Uw naam vrezden, de kleinen en de groten. “Gods dienstknechten, de profeten” is een verwijzing naar al Gods medewerkers gedurende de oudtestamentische periode en de nieuwtestamentische periode. En “Gods heiligen” is een verwijzing naar al de gelovigen in de oudtestamentische periode en de nieuwtestamentische periode.

De Bijbel erkent niet vier categorieën van mensen die beloofd zullen worden: Gods dienaren, Gods profeten, Gods heiligen (de christenen) en (volgens sommige uitleggers) niet-christenen die op een of ander manier Gods Naam “gevreesd en geëerd” hebben. De Bijbel leert niet dat er verlossing buiten Jezus Christus om mogelijk is (Jh 14:6; Hd 4:12; 1 Tim 2:5)! De Bijbel verwijst nooit naar respectabele niet-christenen, “de betere klassen van mensen” die (volgens de futurist Larkin) het zogenaamde duizendjarige vreedrijk binnen zullen gaan. De Bijbel verwijst niet naar “goede” mensen uit de andere godsdiensten in de wereld. Buiten Jezus Christus om is niemand “goed” (Lk 10:18; Rom 3:10-12). Alleen Gods dienaren en Gods volk zullen beloofd worden en alle andere mensen zullen verloren gaan.

en om hen te vernietigen die de aarde vernietigden. De mensen die de aarde vernietigen zullen vernietigd worden, maar niet in de zin dat zij ophouden te bestaan, maar in de zin van ijzer die door roest vergaat en kleren die door motten geruïneerd worden. Hun lichamen zullen in het graf ontbinden en hun geesten (zielen) zullen voor eeuwig in de hel verkeren, waar “hun worm niet sterft en het vuur niet uitgeblust wordt” (Mk 9:48). Zij zullen als *eeuwige straf* (Mt 25:48) *het eeuwige verderf*⁵ ondergaan, weg van het aangezicht van de Heere en van de heerlijkheid van Zijn macht (Zijn koninkrijk)(2 Tes 1:9).

11:19 En de tempel van God in de hemel werd geopend en de ark van Zijn verbond werd zichtbaar in Zijn tempel. Al gedurende de oudtestamentische periode symboliseerde de ark verborgen achter het voorhangsel de tegenwoordigheid en heerschappij van God d.m.v. Zijn geboden (Ex 25:16,22; Ex 40:3) zolang er nog geen permanente verzoening voor zonden gemaakt was (Gal 3:19-25). Na de vernietiging van de tempel in 70 n.C. werd er geen ark meer gemaakt en werd de ark ook niet gemist (Jer 3:16).

Maar aan het begin van de nieuwtestamentische periode, toen Jezus Christus gekruisigd werd, werd het voorhangsel van boven naar beneden gescheurd als symbool dat iedereen door geloof in Jezus Christus voortaan vrijelijk in de tegenwoordigheid van God mocht komen (Mt 27:59; Ef 2:18; Ef 3:12; Heb 4:16; Heb 10:19). Iedereen van wie de zonden vergeven zijn (omdat verzoening voor zijn zonden gedaan is), wordt direct door God d.m.v. Gods Geest in zijn hart beheerst. Terwijl de ark gedurende de oudtestamentische periode onzichtbaar achter het voorhangsel verborgen was, is de ark in de hemelse tempel gedurende de nieuwtestamentische periode het zichtbare symbool van het verbond dat gebaseerd is op de verzoening van zonden. De ark van Gods verbond in de hemel symboliseert de echte, intieme, volmaakte en eeuwige omgang tussen God en Zijn volk (Heb 7:18-28; Heb 8:7-13). Door het symbool van de ark openbaart God Zich aan christenen als de trouwe en genadige God van het verbond.

Voor christenen die verdrukt en vervolgd worden is het visioen over de ark van Gods verbond in de hemelse tempel een groot verzekering van de realiteit en tegenwoordigheid van God, en van Zijn trouw en genade in Zijn werk van

⁵ ολεθρος (verderf) = niet ophouden te bestaan, maar wel verlies van alles wat het bestaan waarde geeft)

verzoening. Bij de wederkomst van Christus zal God Zichzelf aan Zijn volk openbaren als de trouwe God van het verbond en zal Hij het verbond volkomen realiseren: Hij zal voor eeuwig onder Zijn volk wonen (21:3). Na de wederkomst van Christus zal niets meer bedekt, verborgen of verstoken blijven. Jezus had al aan Zijn discipelen gezegd, “Er is niets bedekt wat niet geopenbaard zal worden, en *er is niets* verborgen wat niet bekend zal worden” (Mt 10:26; zie 1 Kor 13:9-12).

En er kwamen bliksemstralen, stemmen, donderslagen, een aardbeving en grote hagel. Deze verschijnselen symboliseren Gods manifestatie telkens wanneer Hij een openbaring maakt. In dit symbool openbaart God Zich als de God van toorn over niet-christenen. De ongelovigen en niet-christenen zullen heel zeker geoordeeld worden. Deze bliksemschichten, dreunende stemmen, donderslagen, een grote aardbeving en een enorme hagelbui komen van Gods troon en symboliseren Gods geweldige majesteit, heerlijkheid, macht en gerechtigheid. God gaat “nog eenmaal niet alleen de aarde, maar ook de hemel doen beven ... opdat de dingen die onwankelbaar zijn zouden blijven” (Hebreeën 12:26-27; zie Jes 2:17-21; Openb 6:12-17).

Terwijl alle mensen voor Gods oordeelstroon in de lucht geoordeeld worden (Mt 25:31-33), zal de tegenwoordige aarde ook geoordeeld en volkomen vernieuwd worden (Mt 24:29-30; 2 Pet 3:10-13; Openb 20:11-15).

(2) Verschillende uitleg over de zevende bazuin (11:15).

Een futurist gezichtspunt. De zevende bazuin sluit *alles in wat er chronologisch tussen Openbaring 11:15 tot Openbaring 20:3 gebeurt* (Larkin en Tenney). De bazuin wordt “dagen” achtereenvolgens geblazen (10:7), eigenlijk voor de 3½ jaar van de tweede helft van de periode van verdrukking (de tweede helft van Daniëls 70ste week). Dit sluit de volgende gebeurtenissen in: de zeven personen, de zeven schalen en de vier verdoemenissen die gevolgd worden door *het duizendjarige vrederijk op deze tegenwoordige aarde* (11:15 - 20:10). Openbaring 11:15 is alleen maar een aankondiging van de toekomstige duizendjarige vrederijk, die in werkelijkheid pas 3½ jaar later komt.

Aanmerking. Met dergelijke interpolaties in hun chronologische schema *probeert de futurist gezichtspunt de duidelijke parallele gedeelten* over de laatste oordeelsdag in het boek van Openbaring te omzeilen!

De juiste uitleg. De zevende bazuin introduceert *de een en enige laatste oordeelsdag*, die de wereldgeschiedenis weer eens (voor de derde maal in de beschrijvingen in het boek Openbaring) tot een einde brengt. Openbaring 6:12-17 en Openbaring 11:11-19 zijn *parallele* openbaringen m.b.t. de laatste oordeelsdag. Het wordt gevolgd door het eeuwige koninkrijk van God op de nieuwe aarde.